

former som Loven af 4de April 1855 om Sognebaandsløsning, og der er mangfoldige andre Love, der ligge netop i denne Forfatningskamp's Periode. Og se vi hen til den senere Lovgivningsperiode, hvor et Forfatningsarbejde maatte optages og tilendebringes, nemlig Perioden 1865—66, saa have vi jo der først og fremmest et retligt saa overordentlig vigtigt og i alle Vibe's Forhold saa stærkt indgribende Reformarbejde som almindelig borgerlig Straffelov af 10de Februar 1866, vi have Kjøbenhavns kommunale Valglov af 23de December 1865, Lov om Oplagshuse af 23de Februar 1866 og en stor Del andre Love, som ere virkelige Reformlove, samtids med, at vi udførte et Forfatningsarbejde. Erfaringen, synes jeg derfor, skal ikke affrætte os.

Altsaa den Betænelighed, at Grundlovsarbejde ikke skulde kunne forliges med det øvrige Lovgivningsarbejde, eksisterer for min Betragtning ikke. Men der er en anden Betænelighed, som er rejst i den præliminære Drøftelse af denne Sag; man advarer nemlig imod overhovedet at rejse Grundlovs-spørgsmaal, thi, siger man, Grundloven, der skal lægge Fundamentet for hele vort Statsliv, har, naar man først tager Arbejdet paa den op, i Virkeligheden saa mange Tvivls-punkter og saa mange Tvistepunkter, at det vil vrimele med Grundlovsforslag, blot man bringer eet frem. Heller ikke denne Indvending er ganske rigtig tænkt, thi Sagen er jo den, at et Forslag om Forandring af nogle Regler i Grundloven maa være og altid vil være saadan begrænset og saadan bestemt, at der ikke til det Forslag kan stilles Ændringsforslag om Forandring af noget andet Forhold i Grundloven. Hvis saadanne Ændringsforslag fremkom, vilde de blive afviste af Formanden. Det, at der fremkommer et Grundlovsforslag, aabner paa ingen Maade Sluserne for Grundlovsforslag overhovedet. Jeg vil her i Parentes indstøde den Bemærkning, at hvis man ellers skulde optage noget Forhold i Grundloven til Forandring i Forbindelse med det, som her er fremtaget, saa skulde det efter min Betragtning paa Grund af Beslægtetheden i de Fæser, der rummes, være et Forhold, der er lidet fremdraget tidligere, men som en Gang maa fremdrages, nemlig det, at der en Gang — det var den 11te December 1849 — blev udstedt en foreløbig Lov om Forandring i Valgloven. Dens Indhold var uden Skade, men det Princip, som ligger deri, er af en Fæse, som blot behøver at nævnes for at overstues. Men selv ikke et Forslag i saa Henseende kan paa nogen Maade fremdrages som Ændringsforslag til et Forslag om Be-

villingsmyndigheden. Ærede Medlemmer, som ville fremkomme med Forslag, have hverken mere eller mindre Lejlighed til at fremkomme med dem, fordi dette Forslag om Bevillingsmyndigheden er fremkommet.

Der er endnu en Betænelighed, som egentlig talt mere er bleven antydet end fremfat, men som har været tydelig at mærke, og som jeg derfor vil finde det urigtigt ikke i Forbigaaende at strejfe, inden jeg omhandler selve Lovforslagene. Det er en Betænelighed, hentet fra, at der til en Grundlovsforandring hører en Rigsdagsopløsning. Folketinget har jo været opløst saa mange Gange, at en Nydannelse af Tinget ikke fremkalder noget som helst Tvivls-spørgsmaal. Det har været opløst saa mange Gange — jeg kan sige for mange Gange — som oftest paa Grund af Konfliktspørgsmaal, store, politiske Spørgsmaal, men undertiden ogsaa paa Grund af smaa Hensigtsmæssigheds-hensyn, og jeg har ikke altid set tilstrækkelige Grunde til, at en saadan Opløsning har været foretaget; dette gælder f. Eks. den i nærværende Foraar; i hvert Tilfælde kunne Grundene der næppe have været saa store, at man ikke kunde have undladt at forsøge Opløsningernes Tal med denne ene. Underledes forholder det sig med Landstinget. Landstinget har siden vor Forfatningsforandring i 1866 ikke været opløst, og ved dets Nydannelse er der et virkeligt Tvivls-spørgsmaal; det er nemlig det Spørgsmaal, om de kongelige Udnævnelser i Landstinget afbrydes ved en Opløsning eller ikke, altsaa, om Kongen ved at opløse Landstinget tilbagelælder de givne Mandater og faar Ret til at give ny Mandater. Forholdet er ikke meget debatteret, og af Tekstbidrag dertil i selve Grundloven er der vel lidet uden for Grundlovens første midlertidige Bestemmelse, som indeholder en Regel, der synes lidet nødvendig som midlertidig Bestemmelse, isald det ogsaa skulde have været blivende Regel, at de kongelige Mandater var uigenkaldelige. Som almindelig Begrundelse kan der siges adskilligt for og imod; jeg skal ikke komme ind paa det Spørgsmaal, saa meget desto mindre, som Spørgsmaalet efter min Betragtning er ganske ufsadeligt; det indeholder ikke nogen Fæse. Sagen er nemlig den, at det ligger i Landstingets egen Haand at prøve Gyldigheden af de Mandater, hvormed Medlemmerne møde. Det er jo vel hidtil ikke stet i Landstinget, at der er blevet stemt udtrykkelig over de kongelige Udnævnelser; men ligesom det efter min Formening ligger i Grundlovens Medfør, uden at være udtrykkelig udtalt, at ogsaa de kongelige Mandater